

3/ Kápisťký ze
světové války
Roků 1914 - 1915.

Frant. Lámba,
Corporal
Inf. Regiment. No 24 Stab

Dne 28.července 1914 vypovězená válka Srbsku.

Na to pak Rusku.

Náš garnizon byl ve Lvově, kde všechny naše věci jsme zanechali.

Započato : SRPEN

6/8 Celý den již vše připraveno, jenom čekáme na **Abmarsch** do baráků k **regimentům**. Špatný dojem dělali na nás **rezervisti**, kteří ve státech přijíždí. Mnozí z hladu leží na ulicích, nosíme jim kde, kdo co má. Konečně o 1/5 hodině odpoledne vymaširovali jsme do **Lanova** baráků, kde nás regiment očekával. Rázem 9h večer, hráme **hymnu** a za zvuků **Redetzký, Princ Eugen**, jsme na hlavní nádraží provázeni jsa civilisty provolávají nám hurá a vivat. Dospějeme nádraží, kde dalo se do hrozného deště. Nálada panuje přesto veselá, takže i v dešti naši **huzuli** tančí **kolamejku**. V 1h v noci byli jsme **navagonýrování** do dobytčáku, kde nás napresovali 45 mužů.

7/8. Na spaní nebylo ani pomyslení, již o 4h ráno bylo všechno vzhůru. Čas jsme krátili zpěvem, anekdotami, jak se dalo. V 10h dopol. přijíždíme do **Stanislav**, na nádraží bylo plno lidu, kteří nám provolávali hurá, kde jsme dostali trochu čajové vody. Měli jsme tam hodinu **rast**, tak jsme si každý něco koupil k jídlu. Cesta nám dosti ubíhala a ve 3h odpoledne přijeli jsme k našemu cíli **KOLOMEA**. Měli jsme hned ze začátku smůlu, nemohli jsme hned vyndat buben z vlaku, tak jsme první marsch , hráli bez něho. Když jsme došli na místo, dostal jsem hned službu. Měl jsem moc běhání, poněvadž jsme **fasovali proviant, vozy, chléb a různé věci**. Nechal jsem se dohola ostříhat, poněvadž bylo hrozně vedro.

8/8 Časně ráno byli jsme již na nohách připraveni k odchodu. Na dvoře našich kasáren odbývala se **přísaha**, po kteréž jsme zahráli modlitbu. Jak nám při té bylo, ani popsat nemůžu. Oči jsem měl plné slz, takže jsem sotva hrál. Jak bylo všem více jsme nehráli. Vycházejí **vorprosti** a my zůstaneme docela vzadu u **anatípatroli**. V 5h ráno jsme vyšli, mizí za námi **Kolomea** , dědina za dědinou až přijedem do **Grosidice** 25 km **od Kolomea**. Na cestě však mám hrozné bolení zubů, že nevím co opravdu mám udělat. Ubytování jsme v jednom dvoře, ve stodole.

9/8. Ráno o 6h maširujeme až do **Babína**. Přišli jsme tam v 9h večer. Jsme již v **Bukovině**. Bydlíme u jednoho faráře. Jak jsme přišli, podařilo se mi koupit od pí.farářové mléko, tak jsem se pěkně najedl. Zde jsme zůstali až do **16/8**. Každý den měli jsme 1-2 **platzmuziky**, čemu se moc divím , ve válce platzmuzika. Byt nebyl zrovna špatný ve stodole. Kupovali jsme hodně vejce, po 2 krejcarách, a okurky , z nichž jsme si dělali salát.

16/8. Ve 8h večer alarm a maširujeme do : **Zaleszinky**, kamž jsme přišli ve 12h v noci. Na bytě byli jsme v kasárnech **58.regimentu**, zde zůstáváme **17/8**.

18/8. Ráno v 5h šli jsme do města, kde jsme hráli budíčka. Potom byla **Kaiserparáda** a odpoledne jsme hráli v zámku, kde jsme dostali 70 korun a pak extra jsme hráli 8 mužů, **Hej Slované** a dostali jsme 20 korun. Jsme zde až do **21/8**.

22/8. V 5h ráno abmarsch 25 do **Zurkoviczek** přišli jsme v 2h odpoledne. Konečně přišli jsme k naší **brigádě**. Byt máme ve stáji zámku. Všude je plno **artilerie**, čímž se již stává vše zajímavější.

23/8. Zůstali jsme zde a náš regiment prošel na **feldposti**. Díváme se jak artarelie předjíždí se na vrchách a čekáme až první ránu uslyšíme. Ve 2h odpoledne nás vyhnali ku **provianttrainu** na poli. Zde jsme si vařili vejci a různé. Na noc postavili jsme si cely a museli jsme též **prosti** v poli. V noci mě probudila velká zima a dívám se, naši chalupu nám shodil vítr. Nemyli jsme se již 3 dni. Náš kapelník se učí jezdit na koni. Sedí na něm jak žebrák. Od 6h ráno stojíme na silnici a pro vozy nemůžeme jet do 10h. Dostali jsme na cestě od lidu všechno možné jablka, vejce, chleba, vokrky, švestky. Kde, kdo co má. Z dálky již slyšíme hřmět děla, ale je to moc daleko. Za náma ženou krávy a voly, na cestě u plotu napích jeden na rohy jednu ženskou a

zlámal jí ruku. Jdem moc pomalu vpřed přes **Bojanczuk** do 6:15 večer do **Černovka**. Tam máme zase **Frajlágr** na louce pod celtem. V noci stříleli prosti na vlci. Je nás zde asi **15tisíc vojska**.

24/8. O 5h ráno **tagwashe**. Přivezli jsme řůru ruských kvérů a zbraní. Odpoledne chtí 2 řezníci porážet dobytek. Tak jsem jim pomáhal. Od 9h do 4h porazili jsme 9 volů. Zůstal jsem tam s nimi a pak jel za regimentem s masem. Jedeme a najednou ocitli jsme se až u Rusů **Felprostů**. Přípraveni na vše honem jsme obrátila na druhou cestu a dostali se šťastně večer k trénu do **Raranezi** Včera zde byla velká bitva. Leží zde mrtvých, že je vozí po řůrách. Zde byl farář i starosta zrádci. Naši vylákali do kostela, jak tam naši byli, nechali zvonit **šturm**, a naši musili ven. Přez to je naši zahrnali hodně daleko. V noci nám bylo moc zima.

25/8. O 5h bylo již všechno vzhůru. Nosí zde již ruské čepice, přivezli jeden sem „**municion s vozem**“ i s koněm, co zde rusy musili nechat. O ½ 5 h odpoledne **Alarm**, kam jdeme, doposud nevíme.

26/8. Jedem celou noc hrozná cesta, tma a bláta až hrůza. V 11h děláme rast v **Zastavna**. Ve 4h odpol.jsem zase vyjeli až do 8h večer **Kolobestie**. V noci moc velká zima.

27/8. O 5h ráno jsme vyšli až do ¼ 4h odpoledne marsch do **Serafini**. Večer jsme jel do **Horodejky** odvážet řůry. Ve 2h v noci jsme přijeli zpět.

28/8. 5h **Tagwache**. Jdeme na dráhu **Jasanie-Pohny**, kde čekáme do 1h odpoledne na vagonýrování. Máme hlad, za nic jíst, kam jdeme doposud nevíme. Ve ¾ na 11h v noci jeli sme zkrz **Kolomea**. Tam bylo 1/2h rast, tak jsme si každý koupil kousek vuřta.

29/8. Ráno o 4,30 h přijeli jsme do **Haliore Halicz**. To slovo nezapomenu co živ budu. Dostali jsme každý trochu černé kávy na dráze. Mašírujeme asi hodinu do **Boskovce**. A zde ani živé duše není k spatření. Jenom samé vojsko. Jsou zde **8.regmt. rapírů z Prahy**, tak nám dali tabák a chleba. Naš regiment v parku za zámkem dělí se na **Švarny**. Přez nás létají dělové koule jako včely.

30/8. Neděle. Každou neděli jsme měli vždy nejhorší. Bud' **marsch velký nebo gepekt** anebo přšlo. Tak i tuto. O d 3h ráno již zase hřměli kanony, našich je plno na **Hpl. (Helplatce)** moc jich padlo. Vozili jsme chudáci ranění do vesnice **polního špitálu**. Ten sten a bédování raněných, je hrozná. Najednou 1h odpol. hrozná panika. Naši musili ustoupit a Rus začíná střílet do vesnice. První **Rikzuk**. Cesta přeplněná, kanony, kuchyněmi, trény a vojskem. Vše utíká. Co mám dělat? Abych běžel po silnici není místo. Utíkal jsem kam i družý k vodě. Děsný moment, který nezapomenu. Vše vrhá se do řeky. Měl jsem sebou svatý obrázek, který mi matka při odchodu dala. **Matku Wamberickou**. Vytáhl jsem jej, v duchu jsem se se všemi rozloučil a odhodlán ke všemu, rozeběhl a skočil do rozvodněné řeky. Moji jedinou myšlenkou i snahou bylo dostat se stůj co stůj na druhou stranu. Po 10 minutovém boji jsem připlaval k vrbě a našel na ní a pak na druhý konec. Tonoucí volají o pomoc, ale žádný neslyší, každý zachraňuje sebe. Na břehu jsem zanechal vše jenom se šavli jsem dospěl druhého břehu. Potom co mě síly stačili po trati utíkám k **Haliczi**. Viděl jsem jak vše skáče do vlaků a ujíždí. Chtěl jsem za každou cenu též dostihnouti. Avšak dále již jsem nemohl, opouštěli mi již síly, takže jsem musel usednouti a na chvíli odpočinout. Pak jsem se zase vzchopil a utíkám. Na silnici již byli naši zakopáni, očekávali Rusy. Jeden oficír s revolverem v ruce zadržuje utíkající a vhání do švarm. Přede mnou zastřelil **feldvébla**, tak němě jdu na druhou stranu ke druhým. Za nějaký okamžik vidím naši hudbu, asi 8 lidu s **Regentamborem** jde kolem. Připletl jsem se hned k nim a proklouzl jsem. Avšak na mostě druhém mě chytili znova od našeho trénu a vyptávali se co jest. Povídáme, že jest všeobecný ústup, náhodou přijel k tomu náš **hejtman Č.**, který o všem neměl ani zdání a chtěl nás jako zbabělce postřílet, že jsme utekli z bojové čáry. Pak na naše prosby, by se sám šel podívat na situaci, poněvadž byl **train** mimo cestu v dolíce, tak že ničeho neviděli. Nechal si potom říct, ale postavil nad nás lidi s **bajonetem vzhůru** a jel se podívat. Za malou chvíli vyjede galopem na koni k nám a křičí alarm, vše za mnou a nás již nechal stát, ani se o nás nestaral. Trapem

ujíždí vozy přes most, který je připraven vyletět do povětří. Chytil jsem se vozu a utíkám s nimi. Však daleko nemohl jsem. Musil jsem zůstat zpět, poněvadž mi dech docházel. Čekal jsem na jednom kamenu, až maširovala muzika kolem, tak jsem se k nim zařadil. Trochu jsem oschl, ale vespod bylo ještě všechno mokré. Mašírujem kolem dokola v lese a zase zpět k **Haliči**. Kde jsme zůstali přes noc. V noci bylo pro mě hrozná zima, celý mokrý, noci již jsou chladné, tak, že jsem musel vstát a trochu běhat, abych se zahřál. Tak jsem ztrávil noc, a nemohl dočkat rána.

31/8. Konečně o 4h ráno, vstali i druzí. Smutně jsme prohlíželi na hořící vůkol vesnice, které Rusy zapálili v noci. **Marsch** přes **Bukasuče**, kde byl ½ rast do **Wonilův**, kamž jsme přišli až v 8h večer. Spali jsme chlévě, kde jsem našel celt a mantl, takže jsem již měl zase něco.

Září

1/9. V 6h ráno jsme vymaširovali. Ve **Stankov** dostali jsme mléko, máslo od lidí. Pronásleduje nás ruský aeroplán. Oběd nemáme vůbec žádný, poněvadž není ani času. Konečně o 8h večer přišli jsme do **Žurowna**, kde jsme byli přes noc na dlažbě.

2/9. O 7h ráno odchod. Na cestě je moc bláta, v noci hodně přšelo. Ve 2h odpoledne přišli jsme do **Byřižnica-Krůlovská**, kde nafasovali jsme zase jednou chléb. V noci zase hodně prší.

3/9. Vyšli jsme v 9h ráno. Celý den mi bolejí zuby až k nevydržení. Odpoledne přišlo najednou, že ze strany mají jít proti nám kozáci. Byli jsme tutíž přiděleni každý k jednomu vozu v případě, předem držet koně, aby mohli kočí střílet. Avšak nebylo ničeho, na štěstí. Jeli jsme přes vodu a pak až do 11h v noci do **Tesarov**.

4/9. O ½ 8h ráno marsch do 6h večer **Königsrau**

5/9. V 6h **Tagwache**. Takovou cestu jsme ještě neměli. Tak hrozně prachu a vítr, že jsme vypadali jak kominíci. O 4h přišli jsme do **Hrušovany**, máme **nařeknutý rast** pro zítra, tak jsme poslali do **Drahobitzce** pro 2 **kastlíky** piva.

6/9. **Rastlag**, koupili jsme si po kachně, nebyly drahé po 60kr, tak vaříme.

7/9. V 7 ½h abmarsch. Na cestě rast 3h v **Bielonka** v 10h večer na místo **Chlopčice**. V noci jest již velká zima. Mám zase velké bolení zubů.

8/9. V 6,10h Abmarsch. Máme stále velkou bídu o chleba. V **Holoduvka** máme trochu rast, poněvadž necháváme předjet artilerii. Jíme košťály, brambory syrové a mrkev z hladu. Přijíždíme do **Nowa Ves**. Jen zbytky shořelých domů nás vítají. Sem tam přeběhne slepice nebo prase, které je od našich chyceno.

9/9. Časně ráno jdeme skrz lesy, sem a tam plno vojska, připravujeme se na velkou bitvu. Od 9h ráno tak děsná kanonáda, že to hrozná. Zůstali jsme na pokraji lesa. Rus střílí do lesa a zrovna nedaleko nás. Každý krčíme se za strom, jak kdo může. Hromoz uvázl rázem. Ve 12h poledne dostoupilo vše vrcholu. V předu panuje děsný boj v lese. Šli jsme tak 200 kroků do vzdálené myslivny, kdež byl Hepl.plno raněných našich i Rusů, hrozná podívaná. Mám zrovna děsné bolení zubů, zrovna k zbláznění. Odtud jsme šli pár set kroků vpřed, kde v rozbitém jednom domě zbudovali jsme náš **Regimt.Hlpt**. Hned jsem dostal kšeft jako kuchař. Vařil jsem čaj, pro raněné. Vodu nemáme žádnou. Nosí jí až z řeky takové špinavé, kdo neviděl raněných, kteří zrovna z bojiště přijdou, nemá ani zdání, jak hrozná vše je. Jeden uražené nohy, ruce od granátů, jen na kůži visí, zkrátka něco hrozného. V první chvíli přišlo mi špatně, takže jsem zvracel. Lékaři a mi všichni pracovali jsme až do 1hod. v noci. Kolik chudáků jich přes noc zemřelo, leželi jsme tam mezi nimi. Večer přišla nám zpráva, že naši zahnali daleko Rusy. Velké transporty zajatých Rusů s bílými fánami mívjí Help.

10/9. Na spánek nebylo ani pomyslení, v 1h v noci jsme si lehli a již o 3h ráno zase vpřed za regiment. K jídlu nemáme docela nic, jen kde kdo jaký zbylí košťál nebo syrové brambory najde. Jdeme přes včerejší bojiště. Nakupené mrtvolky našich, rusů činí hrozný dojem. Asi o

5h dostihneme našeho regimentu. Zbylo jich moc málo. *Obřt.Boziano* držel řeč k našim husarům, chválil je za jejich rekovnost. Na straně stojí 6 ruských zajatých děl, prohlížíme si je. V malé chvíli na to začne kanonáda asi 60 děl našich. Však záhy dostáváme od rusů odpověď. Musili jsme před granáty a šrapnely ruskými ustoupit! Však netrvalo dlouho a již naši jdou vřed. Jdeme satle za regmtem. Na cestě přišli jsme na úplně zničenou baterii ruskou, kterou naše artilerie rozbila. Rozbité „*munitions vozy*“, mrtvolky i ranění pokrývají včerejší bojiště. Děláme rast tam v 2h **Dimitrij**. Dle všeho jak naše pozice ukazuje rus strašně utíká. Ale jaký to rast? Kule z děl sviští nad hlavami, každém obírá se myšlenkami, jak vše asi dopadne. Jdem krok za krokem, chvíli stojíme na poli a díváme se na hrozné dílo války. Hořící vesnice, shořelé stromy, granáty rozbrázděné pole, to vše jest dílo její. Asi o 4h odpoled. připravují se naši husaři na útok. Již víme, kde zase Rusy vězí. Les. To vždy jejich záchrana. Pod hlavu zakopání, čekali zase na nás. Hledáme nějaký **Hlíz**. Jdeme po trati asi 1km. Přijdeme do 1ho domku hlídače, kde jsme připravili naše věci. Jsme tak 4 km od lesa, tak vidíme dobře jak v noci naše granáty tam explodují. Ani hodinu tam nejsme, přicházejí ranění. Klademe je kam můžeme, do chlívů , do zahrady. V noci jdeme hledat raněných. Přišli jsme o 2h a ulehli na hodinu.

11/9. Časně od rána začíná hrozný boj. To místo co jsme je **Šterec**. Raněných všude plno, že již není místa pro ně. Nemáme ani nic co ani ranění? Jsme živi jen tak chrástem, bramborami. V poledne najednou začínají padati granáty k našemu Hpl. Vše pohotově, avšak ani ven nevyjdeme, již padají blíže a zrovna mezi raněné. Chudáci co nejsou biju z bojiště, padnou zde poněvadž nemohou utéct. Všichni hledáme *dekünk* ve sklepě. Tam sedíme při hrozných duševních mukách a čekáme, brzoli sem granát padne. Hodinu na to ochabilo bití na nás, a mi vyšli ven kde pod kopcem přihlížíme, kterak ruská artalerie bije do nedalekého kostela. Totiž naši jsou pod kostelem, a oni střílí místo na ně do kostela. Zde doslycháme, že všechny naše kuchyně i *Lajtmantem* zebrale Rusy. Chléb nebo *minage* už nemáme přez týden. Nadešel večer a mi se vrátili zase zpět na Hplz. Stále a stále chodí ranění. Něco strašného.

12/9. V noci v 1h na Hplz. jeden *rytmaistr* a jeho slyším až do dnes. Privil našemu **RgmDr.Herr Regimentsartz**, „*üsere Stache ist verbore*. Už jsem věděl, co to je. Už zas budeme muset utíkat a vzkutku. hned **Rgmtb.artz** nařídil vše spakovat, každý kdo může co nejvíce kvérů a patron zebrať a utíkat. Ve 3h utíkáme po trati, kudy jsme přišli. Naš Regmt. již vlastně pár mužů nás očekávalo. Jestli nás bylo **200 tak** nás bylo moc. **Z 8.tisíců!** Dovídáme se že **Obřt.Boziano** padnul což na nás strašně účinkovalo. Byl to jeden jediný Oficier, kterého se může oficírem nazývat. Tělem i duší. Vždy sám první před Regmtem se šavlí a revolverem v ruce. Zde jej zabil granát. Nebylo ani dlouho času na vyptávání, pospíchali jsme, abychom přešli most, než jej zapálí. Všude na něm nakladeno slámy a šmíru. Zanechali jsme všechny raněné jejich osudu, bez vody, bez jídla. Poněvadž jsme sami nic neměli. Chudáci co vytrpět musí. Sotvaže přešli poslední naše řady, již most hoří. Všady všechno utíká, avšak v pořádku. Netrvá dlouho, již Rus se zase s kanony ozívá. Blíže a blíže lítají jeho granáty. Konečně i mi jsme se hnuly. Míjíme vesnici, za kterou je ohromná švarna děl, které chrání náš ústup. Ustupujeme pomalu, poněvadž je špatná cesta. Každý s hlavou sklopenou, jde krok za krokem vpřed. Najednou za námi začínají bít strojní *pušky schnelfair*. Každý se v tu stranu a co zříme, ruský aeroplán, na který střílí. Vše bez *komandra* kvéry dolů a *šnel fajer* na aeroplán, hledě jej sestřelit. Avšak nedosáhly naše kule. Byl moc vysoko. To nám nahnalo zase více strachu, poněvadž pozoroval naši pozici a bude za námi pálit. Nyní postupujeme rychlím tempem. Všady prachu, žizeň k nevyovězení a voda žádná. Jdeme přes hroby pochovaných vojínů i přes ty co ještě nejsou pochováni, rychle vpřed. Děláme hrozné kolo, abychom spletli cestu. Po cestě padlí koně, vojáci, činí to hrozný dojem. Na večer dalo se do deště. Promoklí v 8h večer přijdem do **Berezze**, kde jsme ve stodole přez noc.

13/9. Zase neděle. Prší jako když z konvy leje. Bláta hrozně všade. Celý den zase bez jídla, jdeme až do 8h večer do **Kolina-Kaiserdorf**.

14/9. O 7h ráno pokračujeme zase v cestě do 2h odpoledne až do **Sambor**. Spíme v okresním soudě na chodbě. Všichni je všady hrozně, ani spát nemůžeme pro ně. Člověk celý znavený ani v noci nemáme pokoje.

15/9. V 6h mašírujeme do **Radlovice**. Již zase je rus již za námi. Regiment šel do **švarmů** a mi čekáme co a jak bude. Konečně přišel Regmt. zpět o 4h a jdeme zpět do **Samboru**. Dostal jsem 4 lístky najednou z domu.

16/9. V ½ 5h ráno vymašírujeme ze **Sanboru** jdeme přes most, který je již připraven vyhodit do povětří. Myslím si to vypadáme hezky, jdeme místy přes vodu až do 12h do **Byrižnice**, kde jsme dostali zase jednou oběd!!! Máme zde trochu rast, tak se koupeme v řece a hledáme vši. Ve 4h odpo. pokračujeme v marši. Na cestě potkal jsem se s **Chotěbořákem jistý Troliba** ze **Svinného**. Najednou ve tmě se nám regmt. stratil, a mi jdeme jeden za druhým, bloudíme sem a tam. Konečně ve 12h v noci za hrozného deště docházíme k vesnici. Zůstali jsme na komandra v jednom mlýně.

17/9. O 6h již jsme byli všichni vzhůru. a vidíme, kterak ještě teď jeden za druhým se z našeho Regmt. Asi 1000 kroků leží vesnice **Strčilky**. Zde zůstali jsme 2 dni, máme rast. Jsme již jako cikáni. Hned oheň na něj kotlík a už vaří se káva nebo brambory.

18/9. Rastlager. Sčilky.

19/9. V 6h ráno odchod. Již jsme v **Karpatech**. Míjíme krásné železniční mosty (viz. Obrázek) Je krásné počasí, nebyti té vojny, bylo by to něco krásného na podívanou. V 5 h odpoledne přicházíme do **Turka**, 30 km vzdálené. Zde jsme si mohli něco koupit, ale strašně draho.

20/9. Zase neděle! Prší, že by pes nešel, kdyby jej vyhnal. Promoklí až na kůži, zase o hladu až do noci mašírujeme. Zůstal jsem ještě **na komandra** v jednom domě. Byli to židi. Uvařil jsem si trochu kávy. Z police jak stály hrníčky jsem si nalil do jednoho kávy a pak jsem se teprve dověděl, že jsem udělal hloupost. Byl to Žida „**posvátný**“ hrnek, a hned potom jej rozbil. Trochu jsme se osušili. Nazývá se to ...**hnízda Sanky**. Pozorujem blízko trati **navagonýrované** vojsko, tak myslíme že někam pojedem drahou.

21/9. O 6hod zase **marsch**. V 9h dopoledne přescočili jsme hranice **Polska!** Jsme v **Uhrách** . Ve 3h přišli jsme do **Fenzšvel**.

22/9. Marsch 18 km do **Nagy Berezna**

23/9. V 6h abmarsch na nádraží do **Kis Berezna**, zde čekáme v dešti celý den až do večera. V 7h večer odjezd

24/9. Jak to bylo ve vlaku, každý dovedl sobě představit, proto píši jen některé ze stanic, co míjíme: **Ungrar, Ysap, Zahony, Tuzsér, Ulfehizle, Debrecin** v 6h večer. Začíná pomalu cholera. Ano do stanice nás nepouštějí. Od našeho **regmt.** jich padlo dnes za den 22 mužů. Máme opravdu strach, co a jak bude.

25/9. Ujetzáco, Nagy Kata, Rakoc, Kebancz, Budapest 10/11hodin. Zde jsme psali každý pár lístků domů. **Cöd, Vác.** Zde dostali jsme minage, jak jsme viděli ve vlaku nohy z vozů, tak ze zadního vozu jeden vypadl a vlak ho přejel. **Nogradvozedcze, Nagy Maros, Udvard**

26/9. Puhó Koskocs, Vagbesztercze, Riczo, Kisz ugzaújhely, Karászno

V ½ 2h odpoledne přijíždíme na Slezkou půdu. **Bystrice, Clinec, Těšín** v ½ 3h odpoledne. Zde jsme 2 hodiny. Jedem skrze město kde za námi mávají šátkami a volají „Na zdar!“

27/9. Brašov, Bierzanov, Podleže, Bochnia, Slotvina Brzesko 3h odpoledne byli jsme **vyvagonýrovaní** a nastoupili hned marsch do **Nedzeliska**. Po cestě již potkáváme německé vojsko, které na nádraží v **magacínech** fasuje všechno. Večer se dalo do deště a mi mašírujeme 18 km od dráhy. Přišli jsme na místo ve 12h v noci.

28/9. Nedzliska jsme izolovaní ode všech .

29-30/9. náš regiment. má cholera. Musíme být moc opatrní. Jsme očkováni a všechno možné. Fasujeme všechno, chléb, víno, cigarety, abychom se trochu zase zebrali.

ŘÍJEN

1/10-6/10. Dostal jsem z domova balík. Měl jsem z něho velkou radost, protože tabák nikde nedostaneme. V prázdném čase hledáme vši a mejeme prádlo. Zde se nám nedaří špatně. Večer chodíme někteří každý den do kostela, bydlíme naproti.

7/10. **Nedreliska** ve 4h ráno alárm všechno a mašírujeme zase zpět do **Slavina-Brezsko** na dráhu, kde čekáme na navogýrování.

8/10. Čekáme doposud na dráze. Strašně vojska zde. Jsou zde češi od dráhy, tak zpíváme česky. Mají sebou harmoniku, tak nám je veselo. V 11h v noci vyjíždíme kam? To doposud nevíme.

9/10. **Tarnow** zde byla *menage*.

10/10. **Debica** v 1h odpoledne zde je vše ještě rozbité. Byl tu Rus. Mašírujeme ještě 30 km do **Hrušov**, kde zůstali jsme do rána.

11/10. V 7h ráno vymašírovali jsme z **Malenia**. Cesta 40 km zdáse býti nekonečná. Všady bláta až po kolena. Zůstal jsem v jednom domě, celý zničený a promoklý ve **Slezaky** do rána.

13/10. Naše trény teprve přijíždí až k poledni. Máme velkou bídu o chleba. Zůstali jsme ve **Slezaky**.

14/10. O 7h ráno *abrmarsch* do **Tarnobrzeg** zde je všechno zdemolováno od rusů. Fasujeme 1 chleba 5 mužů. Spíme u jednoho truhláře v truhlárně. Hráme *Platzmuziku* se **41.regmt.** dohromady, poněvadž nemáme ani nástroje a oni také nemají- nemosnice

15/10-16/10. Máme zde rast, konečně *menage* dostáváme celý chleba. Hrozná síla vojska. Nemáme daleko do Ruska jenom přez **Vislu**.

17/10. V 11h dopoledne alárm a odchod odpoledne o ½ 5h vstupujeme do **Ruska**. Mašírujeme do 9h do večera do **Sandimieř**, kde jsme v jednom dvoře přespali. Doposud zase jsme nedostali nic najíst.

18/10. ½ 8h ráno odchod. Na cestě jsme dostali trochu nastaveného kafe. Cestou zase leží plno koní. Zde je moc větrných mlýnů. Ve 4h odpoledne přišli jsme do **Opatov**.

19/10. V 7h ráno odchod. Ve 12h poledne jdeme fasovat na dráhu v **Ostrovce německý chléb**. Jako cihly. Zde je to samý žid. Po malém rastu, jdeme dále. Jdeme 11km dlouhým lesem. V 9h večer **Grabovies**.

20/10. **Rastlag**. Prohlížíme si větrné mlýny, vaříme si vepřové maso a škvaříme sádlo na chleba. Jenom když máme to, schází nám druhé.

21/10. 7h odchod. *marsch* do 14h odp. **Kochanow**

22/10. ½ 8 odchod. Marsch do **Ostrovies**

23/10. 7h odchod. Celé odpoledne jsme měli lágr v poli. Zima velká. Pak na noc jsme šli spát do chlěva. **Tswow Sredni**.

27/10. ½ 6h odchod. Chodíme sem a tam. **Suskovoly**. Večer došli jsme k lesu. Připravujeme se k boji. Za soumraku pozdě byli se **Švarny** a mi též jako poslední švarm, kráčíme tiše vpřed. Známé nám bylo, že v lese jest Rus.krok za krokem, beřeme se vpřed. Setmělo je již docela, takže ani na (okem) krok nebylo vydět. Jdeme tak asi čtvrt hodiny. Najednou tak hrozně kulobití nastalo *masihienengewehrja* všechno vzadu koně i mi utíkáme zpět. Dospějeme cesty, která vede lesem. Kolikrát udeřil jsem hlavou o strom, nebo vletěl do jámy sloužící za **dekünky**, sotvaže jsme se dostali na cestu, začli do nás ze strany bít. Naší **41.regmt.** mysleli, že jsme Rusy. Plánek boje (viz.obrázek) Dostal jsem se přeci z lesa ven. Na cestě jsem našel 2 z naší hudby, tak jsme šli za druhými. Courali jsme z lesa. Kde byl zbytek od muziky nevíme. U lesa se naši zakopali a čekali naň. Mi jsme šli do dvora **Krasna Dobrova**. Lehli jsme si tak jak byli jsme. Ve zbroji a čekali jenom na alárm. V noci byla hrozná bitva v lese. Stáli jsme připraveni jen k útoku.

25/10. Naší zašli do lesa. Šli jsme kousek stranou do **Aügüstov**(Aügostov) kde stála německá artalerie. Od božího rána trvá děsný boj. Chodíme do lesa pro raněné. Vedl jsem, spíše nesl

jednoho *infanteristu* byl střelen do prsou. Přes cestu jeden granát, za granátem padali, takže jsem myslel, že již nevyjdem z lesa. Celou cestu jsme se modlili až jsme dostali se *Helptz*. V noci zase hrozná bitva. Raněných hrozná spousta. 550 rusů zajali.

26/10. Zase jsme chodili pro raněné, jen jak se rozběsklo. Večer zebrali jsme co mohli zase na vozy, raněné, kvéry a utíkali, co nám nohy stačily. Jako obyčejně utíkat. Celou noc skrz les. Kde nás zadržel **3.regmt.** Sotva jsme byli tak 1km pryč, slyšeli jsme již „*Hurááá!*“ rusové se dostali tam co jsme byli mi. Pak je tam **3.regmt.** trochu zdržel. 30km marsch až do **Rajec Duhovy.**

27/10. Časně z rána, již zase všechno pryč. Celá armáda dělá *růkzuňk*. Na noc přišli jsme do **Wincenkov.** Byl jsem na koupi v **Radom,** je to 4km co bydlíme.

28/10. 6h ráno pokračování v ústupu do 47km vzdáleného městečka **Pavlow** za našimi vyhazují *pionýři* mosty i dráhu.

29/10. Abrmarsch v 11h dopoledne. 18km cesty šli jsme do 12h v noci. V lese jsem únavou usnul a potom jsem 2 hodiny, utíkal než jsem doběhl v **Placke**(Plocke)

30/10. O 6h ráno zase pryč a pryč. Na cestě jsme našli plné vozy dek, bez koní, tak jsme je rozebrali , 37 km do **Kajetow.**

31/10. Časně z rána dozvěděli jsme se, že musíme chránit chránit *růkzuňk*, že nám je na patách rus. Šli jsme tutíž do **Židlovice,** kde jsme rusa očekávali s 80 kanónama. Hlad máme hrozný zde jsem platil ½ chleba 3ruble. K polednímu se rusy blížili k nám. Všechny kanóny najednou začnou rychlopalbu do nich. To bylo jako když se má svět zbořit. Šťastně jsme je zahnali a odešli „*vystřídání jsa německým* vojskem. Do **Krakovce** (Krowec)

LISTOPAD

1/11. Časně ráno mašírujeme přes **Kilce.** Všady plno židů. Na 1.listopad budu také pamatovat , to mašírujeme celý den, noc skrz lesy.

2/11. ve 4h ráno jsme přišli na místo do jedné vesničky, spali jsme tam do 6h a 7h již zase stále do **Rakow.** Již zase bitva ve vyhlídá se. Nejdříve leželi jsme tak na louce a potom v noci jsme byli ubytováni po stodolách. Máme hrozný hlad.

3/11. Ráno náš **Regmt vzal šteluňk.** Čekáme až do 3h odpolední co a jak bude. Sedíme tak na louce, a najednou hvízdne nám nad hlavou kulka z kvéru. Patříme se odkud to, a již jako včely mezi nás to lítá z blízkého lesíku asi 200metrů vzdáleného vidíme koně a mužské postavy. Měli jsme je za naše husaři. Na to však, ale vidíme kterak pozslední naše *švarny* utíkají úprkem k nám dolů. Hned jsme pochopili situaci a jako obyčejně nohy na ramena. Ale jak vše dopadlo. Sotva jsme se dostali, k malému lesíku, již do nás začal rus bít děly. Cítil jsem zemi, kterou granát do vzduchu vyhodil na zádech. Utíkám, jak ale slyším, že letí granát honem padnu do písku a trochu se *dekuji.* Ale nic platno, vzchopil jsem se, zase utíkám, síli mi již opouštějí doběhnu šťastně k vesnici. Jdu do jednoho baráku, již sem opravdu nemohl z místa. Sednu sobě ve světnici, a odhodlal jsem se nechat zajmout. Skrz okno vidím tak 400 kroků již ruské švarny a kozáci. To můj plán zhatilo. Napil jsem se vody a přemýšlím rychle. Přijde takový kozák, nebudete rozumět, přiváže tě koni, aby si se někde utloukl. Marsch a utíkám podle domů ke mlýnu, přes splav do lesa k našim. Jak zmučení, jak unavení jsme byli, nikdo neuvěří. Všady samý písek, písek a jen písek. Nohy se boří, že je vytáhnout nemůžem. Utíkali jsme až do jednoho domu, kde jsme zůstali přez noc.

4/11. O4h ráno pokračujeme v útěku. Nechali jsme se vésti od jednoho civilisty, až nás doved polními cestami na hlavní cestu. Přicházíme do města **Chmelnik!** Jdeme zkrz město. Přísný rozkaz byl : „nikde nic,že žádný nesmí koupit“. Ale mi hlad tak veliký,a ani za peníze si nic nesmíme koupit. Někteří *infanteristi* přeci vběhli do domů. Ti jsou na místě biti *karabáčema* od oficírů. Máme mít *kafé* za městem. Mašírujem volně v kolonách, připravujeme se na odpočinek. Písku, že nemůžeme nohy vytáhnout. Už bylo ze začátku podezřelé, proč židi tak

sem a tam běhají. A všichni na hřbitov za město. Jdeme až kol posledních domů a najednou padne vzadu rána. To nemá žádného významu, myslíme, někdo nechal **otevřený kvér** a on mu spustil, to je dosti časté. Však co to. Žid vyhodil z domu pytel jablek mezi naší lidi. Samo sebou nastala hned o ně rvačka. Však pomalu na střeše otevřou se dvířka a ruský **mašingeweher** do houfu kol jablek začne bít. Na to vidíme 4 světla za městem a nedopovíme co to jest, už je máme zde. Tak 20 kroků od nás začnou padat granáty, z vesnice taková palba a mi? Zase co honem utéct. Ale jak zatěžko člověku jest. Včera uhoněný, uštvaný, jak pes a dnes znovu. Utíkám rovnou zase k lesu. Přijdu na pěšinu, kam utíkám nevím, ale štěstí mi zase přálo, že jsem si hodně nadeběhl naž po cestě. Utíkám zkrz jednu, 2 až do 3tí vesnice. Dále jsem nemohl. Pomalu se muzika sešla po jednom. Mi jsme byli prozrazeni všichni. Rusové na nás čekali, již 5 dní ve městě až půjdeme zkrz. Na to ještě celou noc Marsch. Z **proviant vozů** se všechno zahazovalo, jen aby aspoň s koňmi ujeli. Chléb, konzervy, sýr, vše se zaházelo a mi neměli jsme sami co jíst. Doběhl jsem do 3tí vesnice kde bylo **Divizion komitét** vozy. Náhodou tam byli češi, tak jsem dostal oběd a trochu kávy napít. Zamazaný, zubožený, zedřený nastoupil jsem další noční marsch.

5/11. 4h ráno pokračujeme v ústupu. Marsch do **Horušovce** stále z pravého boku čekáme přepadení. Jdem teď velice opatrně vpřed.

6/11. Marsch do **Schipkovic**

7/11. Marsch do **Lošnice**.

8/11. Marsch do **Bzuv**. Zde již jsou dělané dekuňky, tady asi je budeme hledět zadržet.

9/11. Konečně aspoň jeden den zase volný. Bychom se jen trochu mohli z toho prachu umít. O 5h odpoledne **alárm a ábrmarsch** do **Zaviercze**.

10/11-16/11. Zůstali jsme na kvartýru ve **Zavierci**. Zde jsme mohli si přeci něco koupit. Je zde volná koupel zdarma pro nás, tak jsem se byl 2x koupat. Čistíme se od vši a spravujeme co je na nás roztrhaného. Zde zase máme chleba dosti. Slyšíme zcela blízko, tam u **Bzuvu**, že jsou velké bitvy. Náš **regmt.** se tam **abresu** je s **41.regment.** jeden jdou oni, druhý den Ti.

17/11. Alárm ze **Zaviercze** a stojíme v lese blízko **Bzuvu**. Je hrozná zima a padá první sníh. Na noc jsme šli do dvora přespat.

18/11. Padá moc sníh. Vše je bílé. Vykopali jsme si dekuňky a zalezli do děr jak psi. Asi v 1h dopoledne přišel rozkaz **Bzuv**.

19/11. Strašná kanonáda ruská. Ten střílí jen samé salvy, že se člověk nemůže nikde schovat. Jsme připraveni zase nohy vzít na ramena jako obyčejně. Zůstali jsme zde přes noc, po kterou trvala hrozná bitva.

20/11. Naší jdou kupředu, ale za velkých ztrát. Jdeme za nimi do **Karlin**. Zde již zase transporty raněných, zmrzlých nás očekávají.

21/11-22/11. Na zřízených našich **Hlpl.** je všechno přeplněno. Vedou zde pár zajatých rusů, a strojní pušky ruské. V noci Alárm a odchod do **Geblov**.

23/11. zde viděli jsme jak zde řádila bitva. Mrtví jeden přes druhého leží po silnici, hroby na hřbitově vyrýpané, mrtvola v truhle obrácená, přímo děsné. Jdem se podívat do kostela, který je napolo zbořen. Lavice až u oltáře, dveře zvyrážené, hrozná spatřiti. Vzal jsem sobě co v upomínku jedny polské rozbité modlitby, co jsem tam našel. Zde v **Geblově** jsme se zdrželi až do 8. prosince. Zde prožili jsme strachu k nevypsání. Den co den v noci hrozná bitva. Jednu noc jsme nespali. Přes den vařili jsme si pouze kávu černou jiného opravdu nemáme k jídlu, kde kdo co vyžebřá u jiného regimentu.

PROSINEC

1/12. Zajímavost jest jak střílí naše artalerie na aeroplány ruské. Avšak nezasáhly jej naše granáty. Místy házejí z aeroplánů bomby dolů, která však nás nezasáhly, padly daleko vesnicí. Dívali jsme se jak jsou pochovováni padlí vojíni. V novinách a tak stojí psáno, jak se s nima nakládá, ale ve skutečnosti pes je lepší pochován jak padlí naši vojíni. Vzali je jen tak na nosítka a obrátili jen tak do jámy, jednoho na druhého. Byl to hrob 70 lidí, 36 našich a ostatní rusové, vše dohromady jeden na druhém. 7ho prosince v noci probuzení jsme hroznou střelbou, zrovna za domem. Vyplašení utíkáme ven a naskytl se nám zajímavý obraz. Vedle nás v domě bydleli Maďaři. Ta pakáž, udělali si ve stodole oheň, až to tam chytlo, tam co byla munice. Vše začalo explodovat, takže nebylo ani pomyšlení na hašení. Byli jsme až do pozdní noci vzhůru a kolem 3h jsme ulehli. Byl jsem tak rozechvěn, že jsem stál a třásl se jako osyka, rozčilením a strachem, že jsem nebyl schopn krok udělati.

8/12. Přišel rozkaz , abychom šli k proviant trénu, což jsme uvítali s jásotem, jenom pryč odtud.

9/12. O 4h odpoledne jsme vyšli a rovnou do **Zawiercze**, kde náš proviant train stál.

10/12-13/12. V noci o 1h přišli jsme do **Zawiercze**, kde ráno hlásili jsme se **hejtm.Černého**, který nás přijmul. Zde jsme **přítulování** Jako „charge“ k dohlížení fasuňku. Já dostal hned funkci, jako truhlář, abych spravoval vozy.

14/12. Odpoledne ve 2h alám a abmarch na **Lazy**, kamž jsme přijeli až v noci. Noc strávili jsme pod širým nebem. Za noc 5krát přšelo, že nám oheň uhasl. Promoklí na kůži dočakli jsme se konečně dne.

15/12. Konečně o 10h dopoledne přišla řada na nás navagonýrování. V 1h odpoledne vyjíždíme a jedem do **Německa: Kattowitz.Myslowitz** potom do **Slezka, Osvědčim** a konečně o 1h v noci **Podgoreze u Krakova**. Byla to krásná práce v noci vyndávat všechny vozy.

16/12. Zbytek noci přespali jsme v čekárně. zde setkal jsem se s **Chotěbořákama**. Zde je **Němec** hostinský. A nějaký **Švec**, kterého ani neznám. V 6h abmarch. Na cestě potkali jsme těžké kanony 30,5cm. Jsou to ohromné automobili. Děsná to zbraň. Cesta je zastavěná, že nemůžeme ani projet. Jdeme skrze : **Vělička**, zde jsou památky po rusech. Místy obchody rozbité. Dostali jsme se do kolony, ze které jsme se nemohli za nic vyjet a stáli jsme celé odpoledne na jednom místě . Konečně o 9h večer zajeli jsme s vozy k jedné vesničce, kde jsme přespali pod vozem.

17/12. Ráno o 6h již zase dál. Jde nám zrovna tak, jak včera. Stojíme na jednom místě! K polednímu jdeme trochu vpřed, jedem přes vodu, poněvadž most přes který jsme měli, jest byl zbořen od rusů. Sotva že jsme se dostali za hrozných obtíží do vesnice, již přijel z proti automobil, ihned zpět a zase na dráhu. Jsme všichni překvapeni. Je jedna řeč , že naše divize přijde do **Srbska!**

Zůstali jsme zde v **Shlopčice**, (Lopčice) přes noc.

19/12. Abmarsch v 7h ráno. V 11h jdeme v **Krakov**. Kde jsme sobě nakoupili, ale moc draho. Zde čekáme na louce až do 4h ráno, kdy jsme teprve navagonýrování. Cesta přez:

20/12-22/12. Osvědčim, Dědice, Přerov, Marchek kde jsme se teprve dověděli že jedeme do **Karpat. Budapest, Debrecín, Uhojvár**. V 6h večer nás zase vyndali. Mašírujem celou noc až do 2h v noci.

23/12. Noc strávili jsme v jednom dvoře. Celou noc přší, že je to hrozně. Promočení na kůži spíme na verandě , alespoň pod střechou . Nazívá se to **Kis Ladoniecz**.

24/12 Štědrý den? Mašírujem odtud 16 km do **Takczany**, zde udělali jsme si stromeček. Jak to jsou smutné svátky. Večeře naše je dnes bohatá. Nechali jsme si uvařit hrnc bramborů a koupili dohromady u žida kousek „**kucerolu**“. na to pak čaj. Humor nám všem moc vážnul,

takže jsme brzo ulehli. Ale nespal žádný. Každý se slzami v očích vzpomínal na doma, na svoje drahé, každý byl ve vzpomínkách doma.

25/12. Boží hod? March 20 km. Všady pod kolena bláta, vody, něco hrozného. Přišli jsme do **Semplis Orosi**. Vozy nám zapadly pod kola do bláta, ta práce něco děsného. Nadešel večer. Nikde ani místečka, kde bychom mohli zůstat přes noc. Zalezli jsme si tři do prázdného domu, kde byla cholera. Přespali jsme také. V noci mi vzbudila zima hrozná. Posadil jsem se ven k ohni a tak vzpomínal, až jsem se opravdu dal do pláče. Jak v ten čas snění. Dnes pak, 2 roky, **Boží hod**. Za malou chvíli stali i druzí, a tak jsme zbytek noci strávili ve vzpomínkách na domov.

26/12.Štěpána? March 18 km. Ráno ta práce s vytahováním vozů. Do vozu 3 páry koní, kde kdo tlačil a jen s velkou námahou jsme vytáhli jeden za druhým. Jeden celý den přes jednu horu, tam jde cesta klikatá, na vrchní vozy připadají nám jak mravenci (viz.obrázek) Večer přijeli jsme do **Cisna-Ticha Majdan**

27/12. Spíme zase pod širým nebem. Dnes je rast, stavěl jsem maštale pro koně.

28/12. Rozkaz zpět. Do rána napadlo pod kolena sněhu. Přes serpentinu zase zpět. Nahoře mráz, dole bláta pod kolena. Zůstaly jsme v **Nagy Polany**

29/12. Abmarch o ½ 8h ráno. Celý den jdeme 5km. Nemůžeme nikam kupředu. Na cestě jsme potkali 84 zajatých Rusů. Zůstali jsme v **Semplis Orosi** přes noc. Vařili jsme si zase brambory k večeři. Zase přilepšenou.

30/12. Rastlag. K večeru přišli dva **Lajtmanti** od **36.regmt honvéd** a nás všechny vyhodili a lumpové, takoví 2 kluci 17 letí 2 se tam nakvartýrovali a nás 32 mužů, co jsme tam spali, museli jsme ven.

31/12. Ráno zase rozkaz zpět. Zase maširujeme zpět do **Nagy Polany** ve 4h odpol. Večer jsme slavili Silvestra. Dostali jsme náhodou koupit trochu vína a rumu, tak jsme zpívali a povídali až do 11h v noci. Pak jsme si lehli. Byli jsme dva, já a nějaký **mlynář Ulrich**, co jsme čekali na Nový rok. Hodinky v jedné a lampu ve druhé ruce, ležíme pod lavicí, kde byla naše postel a čekáme na Nový rok 1915. **Šťastný a veselý nový rok přejem!!**

LEDEN

1/1. Na nový rok zůstali jsme v **Nagy Polany**, kterýž jsme strávili moc mizerně.

2/1. Ráno v 10h na alárm, vodmaširovali jsme zpět do **Semplis Orosi**, kde jsme nakvartýrováni v jedné kůlně. Již nemáme chleba přes týden. Koupili jsme na cestu tak ½ kg chleba, za 2 koruny od žida. Mě se zdá, že již bude pomalu nám všechno scházet.

3/1. Ráno pro mě přišli, abych šel pít chleba jestli to umím. Samo sebou jsem se hned hlásil, abych měl chleba dost, byli jsme dva. Já a ještě jeden **mlynář Ulrych**, starý rezervista, **bývalý muzikant z Českého Brodu**. Já se spoléhal, že on umí a on se spoléhal, že já jsem pekař. Trochu jako mlynář tomu rozuměl, jak to jeho žena doma dělávala, tak prý: „**Franto začnem pít!**“ Zadělali jsme na chleba, v jedné chalupě, odkad' nás od **2.hého regmt.** oficiři vyhodili, že prý tam budou spát. Nezbylo nám nic jinýcho než hledat znovu chalupu nějakou, kde bychom to mohli dopéct. Našli jsme jednu boudu, kde ležela jedna stará bába na peci již 4 roky, a hnout se nemohla. Hroznej smrad tam byl, poněvadž chudák dělala pod sebe, ale na to se ve válce nekouká. Hlavní věc, aby byl chleba. Viděl jsem jak tady zachází vlastní dcera se svou matkou. Chuděra chtěla jíst, jen co jsme jí dali. Mladá nám pomohla péct, za co jsme jí dali pytel mouky. První bochníky co jsme napekli nebyli vůbec chlebu podobné. Kůrka na prst tlustá a ve vnitř syrové, svařené. Ale naději jsme neztratili. Pekli jsme celý den, celou noc.

4-6/1. Pečeme stále chléb a hned jsme si rezervovali pro nás dva 10 bochníků v čase nouze, když bude dobrý. Abych vylíčil také chatu v **Karpatech**, jak ve skutečnosti vypadá. Velký domek ze dřeva, ale jenom jedna světnice. Velká pec v jednom rohu, v druhém kráva, ve

třetím stůl a ve čtvrtém, obyčejně nás spalo 20-30, jak jsme se jen mohli namačkat. **6ého** ledna, dopekli jsme mouku a chleba se rozdával. Že žádný nebyl, tak výborný, a mi udělali jsme si oko jako pekaři. Vrátili jsme se zase zpět, a jak jsme se přesvědčili, bylo konec kde spát v chalupě. S velkou bídou jsme se dopravili, že nás tam nechali lehnout ke dveřím. Onu kůlnu jsem si obkreslil, kde jsem si uhnal ono umrznutí nohou.

7/1. Semplis Orosi. Jelikož naše pekařina je u konce, našli jsme si něco nového. Opravovali jsme s **Ulrichem** vozy. Na 9.ledna napadlo 2 metry sněhu. Je to krásná podívaná, nebe není vůbec vidět. Zima není ještě tak velká, ale čekáme jak udeří pořádně.

10/1. Přes noc byl mráz 32 stupně a ráno jsem nemohl ani vztát, jak jsem byl přemrzlí. Vůbec jsem se divil, že jsem v té boudě nezmrzl. Na nohy jsem se nemohl ani postavit, tak mi v 10h dopoledne nechal **Hejtman.J.Černý** odvézt fůrou do **Nagy Polany**, kde stály vozy od „**Sanitrénu**“ Co jsem vytrpěl bolesti, žádný neuvěří. Neb to snad na světě nejhroznější. Tam jsem byl hned přijmut, poněvadž jsem měl nohy celé černé, zmrzlé, zabalili mi do pytlů nohy a v 11h v noci jsem seděl v koutku na voze a drkotali jsme se do **Trakczany** do špitálu.

11/1. Zde čekal jsem na „**marodevlak**“. za tu celou dobu jsme nedostali nic jíst jenom trochu čaje. Konečně odpoledne ve 4h nás naložili do vlaku a v 5h jsme se hnuli. Kam to nevěděl žádný, ale jenom aspoň, když jsme byli v teple. Spousty zraněných a omrzlých, nás jede po hromadě. Ten nárek všech nedá se vyličít. Jeden to druhý to, něco hrozného. Stojíme co chvíli, poněvadž musíme pouštět vlaky s potravinami na frontu. Jedem přes **Sina, Homenne,**

12/1. Celý den a noc jsme jeli pár km. V poledne jsme dostali pěknou menáž od červeného kříže. Vůbec teď se nám daří dosti dobře, a až na to, že mám velké bolení nohou. Večer dostali jsme se **Hatvarne**, kde nás vyložili a odvezli do špitálu. Než jsme šli spát nám dali nové prádlo, poněvadž jsme byli samá veš.

13/1-22/1. Vyspal jsem se trochu, co mě bolesti dovolili ráno hned mě vzali do práce. Nohy mě masírovali a studené obvazy dávali. Zde byl jsem až do 22ho ledna. Na stravu jsem se neměl zle. 3 krejčary jsem dostával denně, ale nic jsem nepotřeboval. Dostal jsem všechno. Byl bych rád psal domů, ale nechtěl jsem Vás rodiče postrašit. Dostával jsem od Vás karty z pole, co jste mi psali, to mi posílal Ulrich a mu posílal odpověď zpět, což on poslal z pole, jako bych byl psal já. Jsem opravdu rád, že jsem se z toho vylízal přese všechny ony bolesti, které jsem musel prodělat sebou. 22.ledna právě jela **marschkompanie** zkrz a mě hned přidělil k ní abych se vrátil do **regimentu**. S velkým těžkým srdcem jsem špitál opouštěl.

23/1. jedem tou samou cestou přes : **Homenne, Sina, Trakczany**

24/1. zase jsem přidělen k „**proviant trainu**“odkud jsem odešel. Hned zase na mě čekala práce dělat na saních. Je zde hrozně sněhu.

25/1-31/1. Seplis Orosi zase jsem měl v noci bolení zubů, tak jsem se rozhodl nechat si jej vytrhnout od jednoho civilisty, který mi jej moc dobře vytáhl. Nyní je mi trochu lépe. Spíme v jednom baráku, že nemusíme spát venku. Jezdím pro **fasuňk**, pro chléb, dělám řezníka, vše co je zkrátka potřeba, jen abych se tady dojel zpět. Je zde hrozná zima. Co ty chudáci vpředu musejí zkusit. Den co den vodějí zde spousty zajatých Rusů. Vozy po klikaté cestě nemohou ani vyjet. Vše je umrzlé a kluzké. Zase máme bídu o chleba, čekáme že budeme zítra zase pít.

Únor 1915

1/12 – 18/2. února jsem strávil v **Semplis Orosi** , při pekařině, řezniččině, jako tesař, kuchař a všechno možné.

19/2. Odpoledne v 1h máme alárm. Jelikož nemohli všechno jsme poledát na vozy, dostal jsem onu službu čekat na 2 vozy až pro to přijedou. Na štěstí známý doktor jel do špitálu a spal u mě. Teprve jsem se od něho dověděl, že muzika jela před týdnem do a na mě zapoměli. Tak mi napsali psaní, na **Regmentadjunta**, aby mi poslal za nimi.

20/2. Ráno odjel do nemocnice a mě odevzdal psaní, které jsem mu potom poslal. Nemáme co jíst, poněvadž jsme nepekli, že přijedou hned večer a mi přijedem za nimi. Ale pro hrozný déšť a bláto nemohou vozy ani jet a vpřed nebo vzad. V noci o 12h přijeli fůry.

21/2. Ráno 4h hned jsem vyjel, abych se dostal na cestu. Bylo to přímo něco děsného. Ujeli jsme asi 100 metrů a né z místa. jinak nebylo, zebrał jsem se a šel jsem pěšky v blátě po pás až do **Dara**, kamž jsem přišel večer. Nohy jsem měl celé od bláta červené, rozežrané hned jsem se musel převléknout a zelezl do jedné chalupy na pec, kde jsem zůstal do rána.

22/2. Všade hrozně bláta. Teprve dnes přijel ifůry z **Orosi**, poněvadž jsem poslal po 2 párech koní. Ke každému vozu. Jedinou mou útěchou je, že aspoň snad Dáli Bůh pojedou domů. Večer v 6h noci pojednou zase alárm a pryč zkrz to bláto do **Uj Smolnik**. Kdež v 11h v noci již jsem dále nemohl, tak jsem vlezl do jednoho domu a přespal jsem tam. Jaké moje udivení bylo ráno, když se při světle rozhlídnou a vidím okolo sebe asi 20 cikánů. Ale byli to hodní lidi. Na jedné posteli 12 dětí, jeden černější než druhý. Hned jsem se rozloučil se starým cikánem. Který byl taky muzikant měl radost, že jsem u něho zpál.

23/2-25/2. Zde se čistíme z bláta jak se dá. Spíme v celtě venku a ve sněhu. Vše je mi již jedno, jenom kdybych už mohl jítí.

26/2. **Uj Smolnik** Odpoledne ve 4h konečně přišel jsem jeden *feldvebel* pro mě, abych ihned se zebrał a jel s ním do **krédu**. Tu radost moji nedovedu vypsat. Rozloučil jsem se se všema, i **Oficírama**, každý mi podal ruku a konečně se starým tátou Ulrichem. Ten chudák plakal jak malé dítě. Byli jsme tam jenom mi 2 češi a s **rusínama** se je těžko dorozumět. V 5h jsem je opustil a pěšky jsem utíkal zrovna do **Takczany** na dráhu. Kde jsme čekali do 4h ráno na vlak

27/2. **Trakczany** odjezd 4 ¼ h, **Hommenno** odjezd o ½ 11h.

Zde jsme přisedali. Jedem : **Mischkolce, Halván, Budapest. Vídeň** 28/2 zde jsme udělali si rast na 2 dni byl jsem u **Weisů**, čechů, jak jsem přijel do Vídně, hned jsem se šel vykoupat a oholit, poněvadž jsem vypadal jak raubíř.

Únor 28 ve **Vídni**.

BŘEZEN

1/3. odjezd z **Vídně z Westbauhahofu**.

2/3. **Amstelten** zde jsme přisedali do **Selzthall** zase přisedám až do našeho domů **Gröbming**, kde jsem až doposud .

Děkuji Bohu, že jsem v aspoň teď zdrav kdo se vám domu vrátil. Zde je to jako ve špitálu, takže, zde deník vést nemá cenu. Vypsal jsem vše co jsem prožil za těch 7 měsíců, kteráž to knížka bude po celý můj život vzpomínkou na Válku světovou z roku 1914-1915

Záruba corp.

8
dívce. Za ní pospíchá mladík i na hlav
kím jako sklo ledu podírají dívčím volu
Poznáš se dívka páda i páda byva i do
k bolesti. Mladík se mějí. Koupaní
pokračovalo a my jeliho nám zabli volu
špíli domů. Ta volga takli se ošet zašup
lidu nesoucí, "věcnu vodu". Na kus
den viti se volga na steh mitek ju
kdy vichva voda vtože "věcna"
+ Brým. Dvís mět jim jakem mla
tří dobrodružství. Po volce jim se
do města i viti se jastal jim se
nás v kanceldi dví dvíatli ze "Ter
kic temary". Cera Ubeutkita u
Joá Tupševnoba. Dvís se vltli se
me jako tygice a čitli abych
se s nimi vter na "Parhom". Totij
nás "oficci" děbaji kopty tyce
jednu fancevi jabaru. Za jeliho
nemam "nogogrujiu" vato
nesouhlani juu. Dvícata stym?

Deník přepsal a zpracoval: Jan Kincl
Zveřejněno se svolením dědičky: Jana Pejcharová